

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ

2019 жылғы 30 мамыр

Отырысты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы Д.Н. НАЗАРБАЕВА жүргізді.

ТӨРАҒА. Қайырлы таң, құрметті сенаторлар, шақырылған лауазым иелері! Сенаттың кезекті отырысын бастайық. Депутаттардың тіркеуден өтулерін сұраймын. Тіркеу режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар – 40 депутат. Қажетті кворум бар. Сенаттың отырысын ашық деп жариялаймын.

Құрметті депутаттар, күн тәртібінің жобасы сіздерде бар, күн тәртібі бойынша дауыс берейік. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 40 депутат, «жақтағандар» – 40, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Күн тәртібі бекітілді.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіндегі бірінші мәселе Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа «Құрметті Сенатор» мәртебесін беру жөнінде.

Өздеріңізге белгілі, Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев Қазақстан Республикасы Президентінің антын беру рәсімінде Тұңғыш Президент – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа «Құрметті Сенатор» мәртебесін беру жөнінде ұсыныс жасаған болатын.

Мемлекет басшысының ұсынысын қолдай отырып, Сенат Бюросының мүшелері «Құрметті Сенатор» мәртебесі туралы ереже бекітті.

Ережеге сәйкес «Құрметті Сенатор» мәртебесін беру жөнінде шешім Сенат отырысында қабылданады.

Бұл мәселе бойынша қандай пікірлеріңіз бар? Сенатор Мұсабаев.

МҰСАБАЕВ Т.А. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Қазақстан парламентаризмін дамыту үдерісі Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың ақылға салған саяси стратегиясының нәтижесі болып табылады.

Биліктің барлық тармақтары арасында тежемелік әрі тепе-теңдік жүйесін құру арқылы ел Парламенті тек заң шығару тетігіне ғана емес, мемлекеттің орнықты дамуына бағытталған мақсаттарына да жауап беретін беделді мемлекеттік орган болды.

Парламент ұлттық мемлекеттіліктің негіздерін бекітуде Қазақстанның қоғамдық өмірінің барлық салаларында заңнамалық базасын дамытуда іргелі роль атқарады. Сондықтан Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа «Құрметті Сенатор» мәртебесін беру туралы ұсынылған идеяны уақтылы және дұрыс деп санаймын. Себебі ол Парламенттің беделін

шетелге танытуға, сондай-ақ демократиялық, зайырлы және құқықтық мемлекет негіздерін қалыптастыруға баға жетпес үлес қосты.

Осы мәртебені Елбасына беру ел дамуының стратегиялық бағытын айқындаушы, мемлекет негізін қалаушы тұлға ретіндегі тарихи еңбегін бағалаудың айқын көрінісі деп ойлаймын.

ТӨРАҒА. Рақмет, Талғат Амангелдіұлы.

Следующее слово предоставляется Волкову Владимиру Васильевичу.

ВОЛКОВ В.В. Уважаемая Дарига Нурсултановна! Уважаемые коллеги и приглашенные! Все достижения суверенного Казахстана, его высокий международный авторитет, стабильное и устойчивое развитие связаны с именем Первого Президента – Нурсултаном Абишевичем Назарбаевым.

Итоги 27-летнего развития независимого Казахстана – полномасштабные реформы во всех сферах жизни, устойчивый рост экономики, справедливая социальная политика, последовательная демократизация общества. Все это является результатом реализации стратегического курса Первого Президента.

Сегодня идеи и цели Елбасы стали уже общенациональными ценностями всех казахстанцев, они прочно укоренились в общественном сознании, являясь основой казахстанского образа жизни.

Огромна и определяющая роль Елбасы и в создании профессионального двухпалатного Парламента. С первых дней суверенитета Первый Президент заявлял, что Казахстану нужен профессиональный Парламент, способный принимать законы высокого качества.

В те годы среди политических и общественных деятелей, ученых не было единства мнений относительно модели нового Парламента. Одни поддерживали идею двухпалатной структуры, другие настаивали на сохранении сильного Верховного Совета. Как всегда, в тот непростой период весь груз ответственности за судьбу страны принял на себя наш Первый Президент.

Беспрецедентным в отечественной истории конституционным нововведением и претворением в жизнь идеи Елбасы стало учреждение Конституцией 1995 года, принятой на республиканском референдуме, двухпалатного Парламента, одной из Палат которого является наш Сенат.

За свою современную историю Парламент сумел оправдать возложенную на него высокую миссию, обеспечив законодательную поддержку проводимых Первым Президентом в государстве и обществе реформ.

Елбасы в одном из своих выступлений, оценивая деятельность Парламента, отметил: «Сегодня мы со всей уверенностью можем констатировать, что профессиональный двухпалатный Парламент как высший представительный орган, осуществляющий законодательные функции, не только состоялся, но и успешно прошел проверку временем».

Уважаемые депутаты! Президент Республики Казахстан Касым-Жомарт Кемелевич Токаев в своем выступлении при вступлении в должность Президента Республики Казахстан озвучил инициативу о присвоении Елбасы статуса «Почетный Сенатор» в знак

признания его исторической роли в становлении и развитии казахстанской государственности и парламентаризма.

Полностью поддерживая данную инициативу, прошу и вас поддержать ее. Спасибо.

ТӨРАҒА. Спасибо, Владимир Васильевич.

Келесі сөз сенатор Әли Әбдікәрімұлы Бектаевқа беріледі.

БЕКТАЕВ Ә.Ә. Рақмет. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Біз қарап, талқылап отырған мәселе жай ғана ағымдағы мәселе емес. Бүгінгі қабылданатын шешім Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының қабырғасында қабылданған тарихи және маңызды шешімдердің бірі де бірегейі болмақ.

«Құрметті Сенатор» мәртебесін беру заманауи Қазақстанның негізін қалаушы, қос палаталы Қазақстан парламентаризмінің негізін салған және оның дамуына теңдессіз үлес қосқан, еліміздің бірлігі мен ынтымағын қамтамасыз ете отырып, стратегиялық даму бағдарын айқындаған Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың сіңірген тарихи еңбегін мойындаудың тағы да бір белгісі болып табылады.

Қазақстан тәуелсіздік алған алғашқы жылдары өте қиын өтпелі кезеңнен өтті. Қазақстанның дербес мемлекет болып кететініне күмән келтіргендер де аз болған жоқ. Заманауи мемлекет құрудың бар ауыртпашылығын да, жауапкершілігін де өз мойнына алған Нұрсұлтан Назарбаев болатын. Сол кездегі басынан өткен қиындықтарды тек Елбасының өзі ғана біледі. Біз біле бермейміз, бірақ сезінеміз.

Қаншама саяси текетірестер, экономикалық қасарыстар болып жатты. Аяқтан шалу мен кедергілер де аз болған жоқ. Соның барлығына төтеп берген де, қиыннан қиыстыра жол тапқан да Қазақстанның Тұңғыш Президенті еді.

Сондай текетірес жағдайында Қазақстанның Конституциясы қабылданып, қос палаталы Парламенті құрылды, қаншама заңдар, ел экономикасын көтеру жолында қаншама маңызды шешімдер қабылданды, биік белестер бағындырылды.

Басқаны айтпағанда, Кеңестер Одағынан бөлінген тәуелсіз мемлекеттер арасында жалғыз Қазақстан ғана өзінің шекарасын халықаралық деңгейде толық заңдастырып алды. Орта Азия елдерінен бөлек, көршілес Ресеймен арадағы 7800 шақырым, Қытай Халық Республикасымен арадағы 1800 шақырым шекараның бекітілуін қазақ халқы үшін, Тәуелсіз Қазақстан үшін баға жетпес тарихи жеңіс деп те айтуға болады. Бұның барлығы Елбасының үлкен ерік-жігері мен дипломатиялық көрегендігінің, көрші елдер басшыларымен жасаған адами қарым-қатынасының, достық қасиетінің арқасы.

Бүгінде Нұрсұлтан Назарбаевтың бүкіл әлем мойындаған қайраткер екендігіне ешкімнің күмәні жоқ. Алпауыт мемлекеттер басшыларының біздің Елбасыны алақандарына салып, төбесіне көтеруі бүкіл қазақ халқына, тәуелсіз Қазақстанға көрсетілген құрмет деп есептеуіміз керек.

Жақында ғана Тұңғыш Президентіміздің Қытай Халық Республикасының Төрағасы Си Цзиньпиннің арнайы шақыртуымен барып, 37 мемлекеттің басшысы, 10 мыңнан астам делегат қатысқан «Бір белдеу – бір жол» Халықаралық форумының төрінде отырғанын,

Қытай мемлекетінің ең жоғарғы сыртқы марапаты – «Достық» орденіне салтанатты түрде ие болғанын көріп, бәріміз де марқайып, мәртебеміз көтерілді.

Түркі кеңесі мемлекеттері көшбасшыларының қабылдаған шешіміне сәйкес түркі әлемі елдерін дамытуға зор үлес қосқаны үшін Нұрсұлтан Назарбаевқа Түркі тілдес мемлекеттер ынтымақтастық кеңесінің ғұмыр бойғы құрметті төрағасы мәртебесі берілгенін де қазақстандықтар зор қуанышпен қабылдады.

Кеше ғана Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттер басшыларының шешімімен біздің Елбасыға Жоғары Еуразиялық экономикалық кеңестің құрметті төрағасы мәртебесінің берілуі де біздің елге, еліміздің тұңғыш басшысына көрсетілген зор құрмет екендігінде дау жоқ.

Құрметтеп қана қоймай, Нұрсұлтан Назарбаевтың мол тәжірибесін, абыройы мен беделін, ақылы мен кеңесін, көрегендігі мен кемеңгерлігін осы халықаралық ұйымдар пайдаланатындығын да жасырып отырған жоқ.

Осының барлығы нені көрсетеді? Ең бірінші Қазақстан Республикасының әлемдік геосаясаттағы алған мәртебелі орнын көрсетеді. Бұл біздің еліміздің дәрежесі биік, абыройы жоғары, алпауыттармен терезесі тең мемлекет болғандығының белгісі.

Елін сүйген, елі сенген Елбасының әлем мойындаған, әлем құрметтеген абызға айналуы біздің халқымыздың ұрпақтан ұрпаққа жалғасып келе жатқан тектілігінің, Ұлы дала ұрпақтарының ананың сүтімен, атаның қанымен сіңген ерекше қасиетінің бір көрінісі деп те айтуға болады. Текті елде ғана текті ұл туады. Текті ұлын төбеге көтеріп ту еткен ел ғана өзінің тектілігін жоғалтпайтыны тарихтан белгілі.

Сондықтан да Қазақстанның Тұңғыш Президенті – Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевқа бүкіл дүниежүзі бас иіп, құрмет көрсетіп отырғанда біздің бүгінгі қабылдайтын шешіміміздің теңізге тамған тамшыдай ғана екендігі анық. Бірақ Елбасыға «Құрметті Сенатор» мәртебесінің берілуі Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының абыройын асырып, біздің барлығымызға, Сенат депутаттарына қосымша жауапкершілік жүктейтіні даусыз.

Сондықтан да Қазақстан Республикасы Президенті Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаевтың ұсынысын толық қолдай отырып, әріптестерімді де осы шешімнің жобасын бірауыздан қолдауға шақырамын.

Тыңдағандарыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Әли Әбдікәрімұлы.

Тағы да сөз сөйлеймін дейтіндер бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Онда талқылау аяқталды. Құрметті депутаттар, енді «Құрметті Сенатор» мәртебесін беру жөнінде шешім қабылдайық. Сенаттың тиісті қаулысының жобасы сіздерде бар, дауыс беріңіздер. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 40 депутат, «жақтағандар» – 40, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Шешім қабылданды.

ҚОЛ ШАПАЛАҚТАУ.

ТӨРАҒА. Құрметті әріптестер, бүгін біз тарихи шешім қабылдадық. Тәуелсіз Қазақстанның негізін қалаушы Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевқа «Құрметті Сенатор» мәртебесін беру Елбасының жаңа Қазақстанды қалыптастыру мен дамытуға қосқан тарихи үлесіне және Қазақстан қоғамын топтастыруға сіңірген орасан зор еңбегіне берілген әділ баға мен құрмет деп санаймын. Сіздерге рақмет, енді анда-санда Сенатқа келіп тұрады деп сенеміз.

Құрметті сенаторлар, келесі мәселе – Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Бір тараптан Еуразиялық экономикалық одақ пен оған мүше мемлекеттер және екінші тараптан Қытай Халық Республикасы арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы.

Баяндама жасау үшін сөз Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрі Руслан Ерболатұлы Дәленовке беріледі.

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар! Сіздердің назарларыңызға Бір тараптан Еуразиялық экономикалық одақ пен оған мүше мемлекеттер және екінші тараптан Қытай Халық Республикасы арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастық туралы келісім ұсынылып отыр.

Келісім Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттер мен Қытай арасындағы өзара сауданы жақсартуға жағдай жасайды. Келісім өзара саудада кедендік баждарды жоюды және төмендетуді көздемейді.

Келісімнің ережелері өзара саудада қолданылатын техникалық реттеу рәсімдерін, санитариялық және фитосанитариялық шараларды жеңілдетуге мүмкіндік береді.

Сондай-ақ келісім кедендік ынтымақтастық, зияткерлік меншік құқықтарын қорғау мәселелерін қамтиды. Ішкі нарықты қорғау шараларын қолдану және берілетін субсидиялар туралы ақпарат алмасу көзделген.

Келісімде электрондық сауда саласында тұтынушылардың құқықтарын және олардың дербес деректерін қорғау көзделеді.

Тараптар өзара сауданы шектеуі мүмкін шаралар туралы хабарламалармен алдын ала алмасуға уағдаласты.

Еуразиялық экономикалық одақ мемлекеттері мен Қытай арасындағы өзара іс-қимылды одан әрі дамытуға қарқын беру мақсатында салалық ынтымақтастықты дамытудың негізгі бағыттары көзделген. Бұл ауыл шаруашылығы, энергетика, көлік, өнеркәсіптік кооперация, технологиялар мен инновациялар, қаржы және қоршаған орта. Осы бағыттарда ынтымақтастықты тереңдету елдердің инновациялық белсенділігін, инвестициялық тартымдылығын және бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал етеді.

Келісім бойынша тараптар ұлттық заңнамаға сәйкес жоспарланып отырған сауданы реттеу шаралары туралы ақпаратты жариялайды. Бұл сұраулар жіберуге және консультациялар жүргізуге мүмкіндік береді.

Қытай Қазақстан үшін маңызды сауда әріптестерінің бірі. Сондықтан шарттық базаны дамыту елдер арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастықты нығайтуға мүмкіндік береді.

Заң жобасын іске асыру республикалық бюджеттен қаражат бөлуді талап етпейді және теріс әлеуметтік-экономикалық және құқықтық салдарға әкеп соқтырмайды.

Құрметті депутаттар, заң жобасын қолдауларыңызды сұраймын.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Руслан Ерболатұлына сұрақтарыңыз бар ма? Сенатор Плотников.

ПЛОТНИКОВ С.В. Уважаемая Дарига Нурсултановна! Уважаемые коллеги! Мы понимаем, что получение оперативной информации на постоянной основе позволит предотвратить теневой оборот и повысить поступления в бюджет.

Согласно статье 6-20 в целях повышения эффективности таможенного контроля и упрощения процедур торговли стороны могут рассмотреть возможность заключения соглашения по электронному информационному обмену о товарах и транспортных средствах.

У меня такой вопрос: разработан ли проект данного соглашения, и как будет производиться информационный обмен – по запросу или на постоянной основе? Спасибо.

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Большое спасибо за вопрос, Сергей Викторович.

Проект данного соглашения разработан. Вчера на заседании Высшего Евразийского экономического совета данный вопрос был рассмотрен. Было поручено провести внутригосударственные процедуры с целью его подписания. Подписание предполагается провести 6 июня в Санкт-Петербурге в случае проведения внутригосударственных процедур всеми сторонами.

Содержательно. Речь идет об электронном обмене информацией о грузах и товарах, перемещаемых через таможенную границу. Это позволит улучшить статистику, повысить контроль и ускорить оформление грузов.

В проекте соглашения предусмотрено, что таможенные органы в течение не менее 18 месяцев со дня подписания соглашения разработают порядок обмена информацией. В нем будут предусмотрены объемы, сроки и порядок технического обмена и предоставления информации.

Данные процедуры уже обсуждены таможенными органами. Все процедуры согласованы, технических препятствий для обмена информацией не будет, обмен будет проводиться в штатном режиме. Спасибо.

ТӨРАҒА. Руслан Ерболатович, это будет на постоянной основе или по запросу?

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Это предполагается делать на регулярной основе, Дарига Нурсултановна. Сам порядок будет разработан отдельно протоколом. Это будет делаться ежемесячно либо ежедневно.

ТӨРАҒА. Сенатор Әкімов.

ӘКІМОВ Р.Қ. Рақмет, құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы.

Құрметті Руслан Ерболатұлы! Қазіргі уақытта Қытай Халық Республикасы «Бір белдеу – бір жол» бастамасы аясында Жібек жолы елдерімен қарым-қатынасты кеңейтіп келеді.

Бүгінгі қаралып отырған келісімнің де басты мақсаттарының бірі өңірде тұрақты сауда байланыстарын құру құралы ретінде Еуразиялық экономикалық одақпен «Бір белдеу – бір жол» бастамасын ұштастыру болып табылады.

Кешегі өткен Еуразиялық экономикалық кеңестің отырысында да бұл туралы жақсы айтылды.

Осыған байланысты туындап отырған сұрақ. Осындай ауқымды жобаны іске асыру барысында біздің елімізде қазіргі инфрақұрылым жүйесі мен көлік әлеуетінің даму деңгейі қандай жағдайда? Келешекте осы бағытта тағы қандай іс-шаралар жоспарлануда? Рақмет.

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Сұрағыңызға рақмет. Қаралып отырған келісім «Бір белдеу – бір жол» жобасы аясында жаңа Жібек жолы жобасын іске асырудың негізі болады. Қазақстан үшін бұл бастама транзиттік әлеуетті іске асыруға мүмкіндік береді. Логистикалық инфрақұрылымды дамыту үшін республикалық бюджеттен қаржы қарастырылып, шетел инвестициялары тартылады.

Мысалы, «Қорғас – Шығыс қақпасы» арнайы экономикалық аумағында «Құрғақ порт» жобасы іске қосылды. Қазақстаннан Алашанькоу арқылы Еуропаға темір жол салынды және Қазақстанның оңтүстігінен Еуропаға жаңа темір жол тармағы тартылды.

«Батыс Қытай – Батыс Еуропа» магистралінің 2700 шақырымы салынды, бұл жүкті Еуропаға 10-15 күн ішінде жеткізуге мүмкіндік береді.

Ақтау және Құрық порттарынан контейнерлік ағым енгізілген. Сондай-ақ Қазақстан арқылы «Еуропа – Қытай – Еуропа» бағыты бойынша контейнерлік темір жол тасымалдарының көлемі жыл сайын өсіп келеді. Мысалы, 2018 жылы контейнердің саны 300 мыңнан асты. Бұл 2017 жылға қарағанда 1,5 есеге көп.

Жалпы 2020 жылға қарай Қазақстанның логистикалық жүйесін дамытуға бағытталған инвестициялар көлемі 8 миллиард доллардан асады. Бұл экономикалық өсуге қосымша серпін береді. Рақмет.

ТӨРАҒА. Сенатор Джақсыбеков.

ДЖАҚСЫБЕКОВ С.Р. Рақмет, Дариға Нұрсұлтанқызы.

Статья 6-17 соглашения предусматривает взаимное признание уполномоченных экономических операторов. Нормативно-правовая основа их деятельности создана в 2010 году.

На сегодняшний день в реестре Республики Казахстан находятся 9 компаний, в реестре Российской Федерации – 241 юридическое лицо, в реестре Республики Беларусь – 322 юридических лица, в реестре Китайской Народной Республики – более 30 тысяч таких операторов. Для всех предусмотрены специальные процедурные упрощения.

Насколько эффективна система внедрения уполномоченных экономических операторов? Какой результат это дает экономике Казахстана? Что в целом изменилось?

Если касаться наших экономических взаимоотношений с Китаем, то осенью прошлого года мы на это внимания не обращали, по товарообороту Казахстан зафиксировал 5,4 миллиарда долларов, Китай – 11,3 миллиарда долларов.

За январь–февраль 2019 года Комитет государственных доходов Казахстана фиксирует 680 миллионов долларов, Китай за январь–март фиксирует 1,9 миллиарда долларов.

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Спасибо, Серик Рыскельдинович.

Институт Уполномоченного экономического оператора был создан с вводом нового Таможенного кодекса ЕАЭС. Для нас это новый институт. Его суть заключается в том, что экономический оператор вносит 1 миллион евро в качестве обеспечения, обладает хорошей историей, имеет хорошие взаимоотношения с системой управления рисками, далее он может завезти товары на свой склад и оформить декларацию позднее.

В Казахстане, как Вы отметили, девять уполномоченных экономических операторов. Ранее их было больше, несколько десятков, около 50. Но после того, как мы провели упорядочение, конкретно выяснили, чем они занимаются, пропустили через систему управления рисками, их количество было сокращено до реально работающих, где есть экономический эффект. На сегодняшний день девять экономических операторов. Полностью соответствует таможенному законодательству ЕАЭС.

Что касается расхождения статистики. Как вы знаете, есть две причины расхождения статистики.

Первая причина. Китай указывает все, что идет транзитом через нашу страну, как экспорт в Казахстан.

Вторая причина. Недостатки таможенного администрирования, связанные в том числе с отсутствием обмена информацией. Благодаря этому соглашению мы будем решать этот вопрос.

Что касается транзита товаров. Китай имеет такие расхождения не только с Казахстаном. Мы посмотрели статистику Организации Объединенных Наций, наибольшее отклонение у Китая наблюдается с США (95 миллиардов долларов США), Германией (44 миллиарда долларов США). Китай показывает, что в Европу столько не отправлял, хотя Европа говорит, что было столько оформлено. Соответственно, речь идет о том, что некий транзит, который идет через разные страны, Китай считает экспортом в эти страны. Транзитные страны он считает местом назначения. Это еще раз подтверждает, что необходимо провести работу по выявлению, что является реальным транзитом, а что реально завозилось в страны и прошло мимо таможенных органов. Такую работу по обмену информацией мы будем проводить. Спасибо.

ТӨРАҒА. У меня вопрос в продолжение вопроса коллеги Акимова о качестве развития нашей транспортной инфраструктуры. Нечетко прозвучал ответ.

Известно, что на сегодняшний день наблюдается большой дефицит вагонного парка для перевозки грузов железной дорогой, образуются огромные очереди на перевозку. Это

дополнительно создает коррупциогенную основу для правонарушений, огромные очереди на границе.

Так как в вагонном парке на сегодняшний день наблюдается огромный дефицит, это может тормозить более качественную работу всей нашей инфраструктуры. Недостаточно иметь железную дорогу, построить хорошие автомобильные магистрали, если есть нехватка транспортных средств для перевозки грузов по нашей территории, особенно когда речь идет о транзитном грузе. Как этот вопрос собирается решить Правительство совместно с АО «Казахстан темир жолы»?

Второй вопрос. Экономические операторы работают, в свое время мы принимали закон, возлагали большие надежды, что это положит конец контрабанде. Даже несмотря на то, что есть объективные факторы, говорящие о том, что китайская статистика и наша статистика различаются, тем не менее мы знаем о большом количестве нарушений на границе, присутствует контрабанда, наблюдаются повсеместные нарушения правил на границе. Экономические операторы не положили конец этим нарушениям. Как вы дальше собираетесь совершенствовать работу этого института?

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Спасибо за вопросы, Дарига Нурсултановна.

По транзиту. Мы считаем, что развитие транзита – это один из основных методов ускорения экономического роста. Казахстан не имеет выхода к океану, но расположен между двумя товарными океанами в виде Китая и Европы. Поэтому развитие транспортного потенциала для нас является приоритетом.

В прошлом году по железным дорогам было перевезено 300 тысяч контейнеров, годом ранее – 200 тысяч.

Что касается перевозок автотранспортом до портов, то контейнерные перевозки выросли вдвое (почти ежегодно растут вдвое). Такая динамика наблюдается последние годы. То есть инфраструктура, по которой ездят автомобили, локомотивы, вагоны, существует.

Вы правы, сегодня остро стоит вопрос по количеству вагонов, локомотивов и транспорта в целом. Этот вопрос совместно с АО «Казахстан темир жолы» мы решаем, он тесно связан с тарифами, потому что тарифы на локомотивы давно не поднимались. Сейчас идет работа по установлению баланса между тарифами, которые бы обеспечивали инвестиции в закупку новых вагонов, и инфляцией в стране.

Что касается экономических операторов. Работу мы проводили и будем дальше проводить. Ранее количество экономических операторов было большое. Мы проанализировали финансовые документы, кто из них наиболее эффективно работает, поэтому количество на сегодняшний день сократилось, их стало девять. Это оптимальное количество на сегодняшний день.

Что мы собираемся делать, чтобы поднять эффективность? Мы вводим дополнительные формы отчетности, чтобы более ритмично и часто смотреть, что происходит, растет ли финансовая деятельность экономического оператора, куда используется товар, какая у него налоговая нагрузка не только по таможенным и налоговым платежам, но и по общим налогам в целом. Эту работу мы сейчас проводим.

ТӨРАҒА. Рақмет, Руслан Ерболатұлы, орныңызға отырыңыз.

ДӨЛЕНОВ Р.Е. Рақмет.

ТӨРАҒА. Қосымша баяндама жасау үшін сөз Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитетінің мүшесі Ерік Хамзаұлы Сұлтановқа беріледі.

СҮЛТАНОВ Е.Х. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер, шақырылғандар! Заң жобасы туралы Ұлттық экономика министрі Руслан Ерболатұлы Дәленов толық баяндап берді.

Қаралып отырған келісім Еуразиялық экономикалық одақтың қатысушы мемлекеттері мен Қытай Халық Республикасы арасындағы өзара сауданы жақсартуға жағдай жасауға бағытталған, бірақ өзара саудадағы кедендік баждарды жоюды көздемейді.

Аталған келісімде ішкі нарықты қорғау шаралары, саудадағы техникалық кедергілер, санитариялық және фитосанитариялық шаралар, зияткерлік меншік, бәсекелестік, кедендік, мемлекеттік сатып алулар саласындағы ынтымақтастық, электрондық сауда сияқты салалардың кең ауқымы қамтылған.

Қытай біздің маңызды сауда әріптесіміз болып табылады, сондықтан аталған келісім-шарт Еуразиялық экономикалық одақ үшін де және сол одаққа кіретін Қазақстан Республикасы үшін де тиімді.

Бұл заң біздің Қазақстанның экономикасына, тауар өндірушілеріне Қытайдың үлкен нарығына жол ашатын заңның бірі болады деп ойлаймын.

Заң жобасы тиісті министрліктер өкілдерінің қатысуымен жұмыс тобының отырысында, комитеттің отырысы мен кеңейтілген отырысында жан-жақты талқыланды.

Сенаттың тұрақты комитеттерінен ұсыныстар келіп түскен жоқ.

Заң жобасы Қазақстан Республикасының Конституциясына және басқа қолданыстағы заңдарға қайшы келмейді.

Баяндалғанды ескере келе, аталған заң жобасын қолдауларыңызды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Ерік Хамзаұлына сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Сұрақтар болмаса мәселені талқылауға көшеміз. Сенатор Құртаев.

ҚҰРТАЕВ Ә.С. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер мен шақырылғандар! Баяндамашы мен қосымша баяндамашы заң жобасының негізгі ерекшеліктерін атап өтті. Алайда мен сіздердің назарларыңызды келесі өзгерістерге аударуды жөн санаймын.

Аталған келісім Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттер, оның ішінде Қазақстан мен Қытай Халық Республикасы арасындағы өзара сауда-экономикалық қатынасты жақсартуға жағдай жасайды.

Уәкілетті органның ресми мәліметі бойынша Қазақстан мен Қытай арасындағы тауар айналымы 2018 жылғы көрсеткішке сәйкес 11,7 миллиардты құрап, өткен мерзіммен салыстырғанда 11,1 пайызға өскені белгілі болып отыр. Оның ішінде Қазақстаннан Қытайға экспорт көлемі 8,2 пайызға ұлғайған, Қытайдан Қазақстанға импорт көлемі де 14,7 пайызға артқан. Негізгі сыртқы экономикалық көрсеткіштердің оң динамикасы байқалады. Бұл екі елдердің экономикасына оң ықпалын тигізетіні сөзсіз.

Қытай Халық Республикасы Қазақстан Республикасы үшін маңызды көрші ел, стратегиялық әріптестердің бірі. Келісім Қытаймен анағұрлым тығыз сауда-экономикалық әріптестікке қол жеткізу үшін негіз болуға тиіс.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде әріптестерімді заң жобасын қолдауға шақырамын.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Осымен талқылау аяқталды. Енді шешім қабылдайық.

«Бір тараптан Еуразиялық экономикалық одақ пен оған мүше мемлекеттер және екінші тараптан Қытай Халық Республикасы арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын қабылдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 40 депутат, «жақтағандар» – 40, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Шешім қабылданды. Шақырылған азаматтарға рақмет, аман-сау болыңыздар.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіндегі келесі мәселе Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасы мен Литва Республикасы арасындағы бас бостандығынан айыруға сотталған адамдарды және медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шаралары қолданылған адамдарды беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде.

Баяндама жасау үшін сөз Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының орынбасары Марат Мұратұлы Ахметжановқа беріледі.

АХМЕТЖАНОВ М.М. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті депутаттар! Сіздерге Қазақстан мен Литва арасындағы шартты ратификациялау туралы заң жобасымен келіп отырмыз.

Бұл шарт сот бас бостандығынан айырған және медициналық мәжбүрлеу сипатындағы шара қолданған адамдарды беру туралы.

Шартқа 2017 жылғы 24 сәуірде Вильнюсте қол қойылды.

Шартқа сәйкес Қазақстан азаматын Литва соты бас бостандығынан айырса, не мәжбүрлеп емдеуді тағайындаса, оны жазасын елімізде өтеуге қайтара аламыз. Литва азаматтарын да өз еліне беруге болады.

Шартта бірқатар талаптар бар:

ол біздің елдің не Литваның азаматы болуы тиіс;

сотталған адамның немесе оның заңды өкілінің келісімі керек;

екі елде де оның жасаған іс-әрекеті қылмыс болып табылуы тиіс;

беруге екі жақтың да келісімі керек;

сұрау келіп түскен кезде жазаның кем дегенде 6 айы өтелмеген болуы тиіс.

Мына ретте сотталған адам берілмейді.

Біріншіден, егер ұлттық заңнама бойынша жазаны орындау мүмкін болмаса.

Екіншіден, сотталған адамды еліне қайтару егемендікке, қоғамдық тәртіпке нұқсан келтірсе, ұлттық заңнама мен мемлекет мүддесіне қайшы болса.

Үшіншіден, сотталған адам келтірген залалды өтемесе.

Бұл шарттың тағы бір ерекшелігі, бұл медициналық мәжбүрлеу шарасын қолданған адамды беру туралы басқа елмен бірінші шарт. Қазіргі уақытта осы мәселені тек үш халықаралық конвенциямен реттеп жүрміз. Литвамен шарт осы конвенциямен Қазақстанның Қылмыстық-процестік кодексіне сәйкес келеді.

«Халықаралық шарттар туралы» Заңның 11-бабына сәйкес бұл шарт ратификациялауға жатады, себебі оның нормалары адам құқықтарына тікелей қатысты.

Заң жобасын қабылдау ешбір жағымсыз әлеуметтік, экономикалық және саяси салдарға әкеп соқпайды. Бюджеттен қосымша қаржыны талап етпейді. Заң жобасын қолдауларыңызды сұраймыз.

Баяндама аяқталды. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Марат Мұратұлына сұрақтарыңыз бар ма? Сенатор Әйтимова.

ӘЙТИМОВА Б.С. Спасибо, Дарига Нурсултановна.

В целом поддерживая законопроект, потому что это, однозначно, традиционная защита прав граждан, даже осужденных в других странах, Марат Муратович, у меня три вопроса.

В чем особенность сегодняшнего договора? Ранее такого рода договоры мы ратифицировали, но без акцента на принудительные меры медицинского характера. Ранее это всегда было в статье, но не в самом заголовке. Это первое.

Второе. Что было препятствием, почему подписанный договор два года проходил?

Третье. Удивила статья 9 «Язык и легализация». Это была наша инициатива сделать рабочим языком русский, если будет недопонимание? Меня удивило, что Литва согласилась, чтобы был русский язык.

АХМЕТЖАНОВ М.М. По первому вопросу. Как я отметил в докладе, раньше была подписана международная конвенция, где общие нормы и общие положения.

Раньше в Уголовно-процессуальном кодексе не было нормы, что можно к осужденному лицу применять принудительные меры медицинского характера. Эта норма появилась в 2015 году.

На сегодняшний день аналогичные двусторонние договоры заключены с 19 странами. Мы можем лиц, к которым применены принудительные меры медицинского характера, запрашивать и передавать.

В связи с тем, что это была просьба литовской стороны, не противоречит конвенции, соответствует нашему Уголовно-процессуальному кодексу, была заложена эта норма. В рамках взаимности с другими странами мы применяем эти нормы.

По языку. Это обоюдное согласие двух уполномоченных органов, предлагался или английский, или русский. Обе стороны пришли к тому, что удобнее будет на русском языке. Здесь не было никакого принуждения, на условиях взаимной договоренности принят русский язык.

Как вы знаете, идет большая аналитическая работа. Необходимо отметить, что благодаря вам принят ряд законодательных поправок, в том числе гуманизация, снижение репрессивности уголовного законодательства. Сегодня наши нормы соответствуют международным стандартам.

Если вы заметили, в течение двух лет у нас идет активное подписание двусторонних международных договоров, в том числе и со странами Евросоюза.

В принципе, были рекомендации о внесении изменений в уголовное законодательство. Необходимо отметить, что нормы нашего уголовного законодательства по содержанию осужденных в пенитенциарной системе нашей страны в целом соответствуют международным стандартам. Поэтому страны, в том числе Италия и Испания, заключили с нами двусторонние договоры о выдаче осужденных.

ТӨРАҒА. Удовлетворены ответом?

ӘЙТІМОВА Б.С. Что явилось препятствием его ратификации?

АХМЕТЖАНОВ М.М. Никаких препятствий не было. Это стандартные процедуры. Были такие намерения...

ТӨРАҒА. Бывает, что затягивают еще дольше, есть случаи, что на 10–12 лет затягивали. Не все зависит от одной стороны.

Сенатор Құртаев.

ҚҰРТАЕВ Ә.С. Менің сұрағым Сыртқы істер министрлігінің өкіліне арналады.

Қазіргі таңда Қазақстан мен басқа мемлекеттердің арасында келісім-шарттар жасалуда. Келісім-шарттардың қазақ тіліндегі аудармасында қате көп және осындай қателер бір емес, бірнеше рет қайталанып жатыр. Мысалы, Бір тараптан Еуразиялық экономикалық одақ пен оған мүше мемлекеттер және екінші тараптан Қытай Халық Республикасы арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастық туралы келісім және Қазақстан Республикасы мен Литва Республикасы арасындағы бас бостандығынан айыруға сотталған адамдарды және медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шаралары қолданылған адамдарды беру туралы шарттың мемлекеттік тілдегі аудармасында қателіктер болды және олар нота жіберу арқылы түзетілді. Бұны тілімізге деген немқұрайлылық деп есептейміз.

Аталған жағдайлардың келешекте қайталанбауы үшін қандай шаралар қолданылып жатыр?

ТӨРАҒА. Пожалуйста, Роман Юрьевич.

ВАСИЛЕНКО Р.Ю. Сұрағыңызға рақмет.

Этот вопрос, наверное, не столько к Министерству иностранных дел, сколько ко всем органам-разработчикам, государственным ведомствам, которые заключают такие договоры. Естественно, Министерство иностранных дел стоит, как говорится, на выходе и также контролирует этот процесс.

Вопрос известный, над ним работают соответствующие органы уже многие годы. На данном этапе, я думаю, можно говорить о том, что уже гораздо меньше таких проблем.

Естественно, по объективным причинам исторически так сложилось, что в первые годы независимости вопросов было больше, теперь их становится все меньше и меньше. Но замечание принимается, этот вопрос будет стоять на особом контроле. Спасибо.

ТӨРАҒА. Наверное, уже пришло время разработать какую-то четкую методику перевода на государственный язык международных договоров. Пока нет четких правил, так и будет продолжаться.

Рақмет, Марат Мұратұлы, орныңызға отырыңыз.

Қосымша баяндама жасау үшін сөз Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің хатшысы Дулат Рашитұлы Құсдәулетовке беріледі.

ҚҰСДӘУЛЕТОВ Д.Р. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Талқыланып отырған заң жобасын талдау шарттың үлгілік шарт болып табылатынын көрсетті. Бұл шартты басқа да осындай шарттармен қатар Бас прокуратура әзірледі.

Ұсынылған шарт қазіргі заңнама талаптарына сәйкес келеді. Ол шетел мемлекеті заңнамасының ықпалына түскен азаматтарымыздың конституциялық құқықтарын қорғауға бағытталады.

Сонымен бірге мұндай шарттар құқық қорғау органдарының құқықтық көмек көрсету, сотталған азаматтарымыздың отанға оралуы, сондай-ақ басқа да мемлекеттердің құқық қорғау органдарымен өзара іс-әрекет жасауы жөніндегі мүмкіндіктерін кеңейтеді.

Осындай шарттар превентивтік сипатта болады.

Баяндамашы атап өткеніндей, осындай шарт 19 мемлекетпен жасалған және бұндай халықаралық шарттар біздің қолдауымызға ие.

Сонымен бірге мемлекеттік органдарда үлгілі шарттарды әзірлеу жөнінде жансақ көзқарас қалыптасқанына да назар аудару ұсынылады. Мысалы, үлгілі шарт:

- 1) уағдаласушы елдер арасындағы кейбір жеке ерекшеліктерді;
- 2) белгілі бір мемлекеттердің ерекшеліктерін;
- 3) уағдаласушы мемлекеттер арасында қалыптасқан жағдайларды;
- 4) азаматтарымыз бен мемлекетіміздің құқықтық көмектің қажетті көлемін ұсынуға деген мүдделі жағдайларын ескермейді.

Осы шарт бойынша біздің елімізде де, Литвада да азаматтардың бұндай санаты жоқ екенін көріп отырмыз. Тиісінше, құқықтық қатынастардың көлемі де жоқ. Әзірше ол превентивтік сипатта болады.

Өкінішке орай, осы шарт бойынша екі елдің қылмыстық заңнамасының мониторингі және тараптардың оны қолдану практикасы жүргізілмеген. Ал мұндай мониторинг екіжақты шарттардың ерекшелігі болып табылады.

Елдермен жасалатын өзара іс-әрекеттің заңды деңгейі көбінесе ескерілмейді. Бүгінгі таңда құқықтық көмектің көп көлемі жасалатын азғантай ел бар, бірақ неғұрлым тығыз қатынастар жасалатын және мұндай шарттар талап етілетін мемлекеттер де бар. Біздің азаматтарымыз жазадан жасырынып жүрген елдер бар, дегенмен азаматтарымыз мемлекеттің қолдауын қажет ететін жағдайлар да болып тұрады. Бірақ осы мәселе бойынша Бас прокуратура мен Сыртқы істер министрлігінің бірлескен іс-қимылдары жоқ.

Сондай-ақ шарт бойынша ғылыми сараптаманың да ескертулері бар. Қазір қазақ тіліндегі мәтінді түзету жөнінде нота алмасуға тура келді. Мұндай ұят фактілер халықаралық шарттарға тән болып келеді.

Мұндай фактілерден арылатын кез жетті. Әділет министрлігінің лингвистикалық сараптамасы бар емес пе? Заңды түрде сондай талап бар.

Осы ұсыныстарды халықаралық шарттармен одан әрі жұмыс практикасында ескеру қажет деп санаймын.

Тұтастай алғанда, аталған заң жобасы бойынша Сенаттың комитеттерінен ұсыныстар мен ескертулер келіп түскен жоқ.

Баяндаманы ескере отырып, Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитеті Парламент Мәжілісі мақұлдаған ұсынылған заң жобасын Сенат отырысының қарауына енгізіп, оны қолдауларыңызды сұрайды.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Дулат Рашитұлы.

Құрметті депутаттар, сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Онда мәселені талқылауға көшейік.

Сенатор Тағымов.

ТАҒЫМОВ М.М. Рақмет. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Қазіргі таңда трансұлттық қылмыстың өсуіне байланысты қылмысқа қарсы күресуде мемлекетаралық ынтымақтастықтың өзекті бағыттарының бірі болып сотталған адамдарды беру институты танылады.

Осы тұрғыда Қазақстан Республикасы мен Литва Республикасы арасындағы бас бостандығынан айыруға сотталған адамдарды және медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шаралары қолданылған адамдарды беру туралы шартты ратификациялау екі мемлекеттің қылмысқа қарсы іс-қимыл, сондай-ақ екі ел азаматтарының негіз қалаушы құқықтары мен мүдделерін қорғау саласындағы өзара тиімді серіктестігі болып табылады.

Қазақстан мен Литваның екіжақты байланыстары тұрақты, үдемелі сипатқа ие. Сауда-экономикалық қарым-қатынас, мәдени-гуманитарлық алмасу белсенді дамуда. Осы себептен екі елдің азаматтары арасында да туристік, іскерлік, білім алу салалары да кеңейе түсуде. Осы орайда кейбір азаматтар тарапынан қылмыс жасау мүмкіндігін де жоққа шығара алмаймыз. Сондықтан бұл шарт Қазақстан Республикасы мен Литва Республикасы

азаматтарына бас бостандығынан айыру түріндегі жазаны отанында өтеуге мүмкіндік беретін маңызды құжат.

Осымен бірге шарттың бір ерекшелігі – медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шаралары қолданылған адамға өз мемлекетінде мәжбүрлеп емдеуден өту мүмкіндігін беру – гуманизм мен адам сүйгіштік жалпы танылған қағидаттарын іске асырады.

Шарт Қазақстан Республикасы Конституциясымен кепілдік берілген адам және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын бұзбайды. Сонымен қатар еліміз үшін жағымды құқықтық салдар туындатады.

Құрметті депутаттар, осы заңды қолдай отырып сіздердің де заң жобасын қолдауларыңызды сұраймын.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Осымен талқылау аяқталды. Дауыс беру рәсіміне көшейік.

«Қазақстан Республикасы мен Литва Республикасы арасындағы бас бостандығынан айыруға сотталған адамдарды және медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шаралары қолданылған адамдарды беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын қабылдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. «Қатысып отырғандар» – 40 депутат, «жақтағандар» – 40, «қарсылар» – жоқ, «қалыс қалғандар» – жоқ. Заң қабылданды. Шақырылған азаматтарға рақмет, аман-сау болыңыздар.

Құрметті әріптестер, енді депутаттық сауалдарға көшеміз. Сөз сенатор Құсдәулетовке беріледі.

ҚҰСДӘУЛЕТОВ Д.Р. Уважаемая Дарига Нурсултановна! Уважаемые коллеги! С начала моей депутатской деятельности Председателем Сената Парламента мне было поручено проводить ежегодный анализ качества законопроектной работы и направлять в Правительство в конце сессионного периода. Данный депутатский запрос является шестым по счету и адресуется Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину.

Что касается самого депутатского запроса. Так, во главу угла деятельности Парламента поставлено принятие качественных и своевременных законов, способных не только поспевать за темпами экономического развития, но и стимулировать экономический рост, обеспечивать безопасность и стабильность общественных институтов.

Однако, несмотря на регулярно принимаемые Парламентом совместно с Правительством меры по совершенствованию законодательного процесса, мы до сих пор не можем решить уже «бородатые проблемы» и преодолеть системные барьеры. Хотелось бы коротко остановиться на основных из них.

Первое. Планирование законопроектной работы. Регулярно мы говорим о необходимости повышения качества и создания баланса в планировании законопроектной работы Правительства. Но, как и прежде, сроки по законопроектам часто переносятся на второе полугодие и нередко в конце года вовсе исключаются из плана.

Так, по состоянию на май текущего года План законопроектных работ Правительства на 2019 год корректировался уже три раза. К концу года эта цифра может увеличиться.

Такое положение негативно отражается на прохождении законопроектов в палатах Парламента.

Как правило, ноябрь–декабрь и май–июнь являются самыми загруженными для депутатов периодами, когда они вынуждены в спешке принимать жизненно важные и необходимые законодательные акты, порой даже не успевая их тщательно и скрупулезно проработать.

Второе. Правовой мониторинг. Введение данного правового института должно было поднять законопроектную работу на качественно новый уровень. Итоги правового мониторинга должны были лечь в основу большинства новых законодательных инициатив.

Выявленные в ходе анализа правоприменительной практики законодательные ошибки и просчеты, прогнозные показатели должны были обеспечить эффективность принимаемых законодательных решений. Однако пока депутаты не видят ни одного законопроекта, разработанного Правительством по итогам проведенного правового мониторинга.

На протяжении шести лет этот правовой институт остается в законсервированном виде, превратившись в формализованную и бесполезную нагрузку для всех государственных органов, в том числе и для Министерства юстиции. Об этом говорит и тот факт, что из 27 законопроектов, включенных в План законопроектных работ Правительства, только пять самостоятельных законопроектов, остальные – это внесение изменений и дополнений в уже действующие законы, которые зачастую вызывают сомнения.

Третье. Научно-фундаментальные исследования. Разработка главных направлений развития основных отраслей законодательства, базирующихся на фундаментальных научных исследованиях, всегда являлась одним из важных приоритетов в работе Правительства. На основе таких исследований каждые десять лет готовился проект концепции правовой политики и вносился на утверждение Главе государства. В преддверии принятия концепции правовой политики научная общественность не один год широко обсуждала новые теоретические подходы на всевозможных дискуссионных площадках.

Например, в основу действующей Концепции правовой политики на 2010–2020 годы также легли научные исследования ведущих ученых. Ее положения обсуждались в 2007–2009 годы на международных научно-практических конференциях и круглых столах, организованных Министерством юстиции и Институтом законодательства. Сегодня, к сожалению, такая работа со стороны Правительства не проводится.

Четвертое. Качество законопроектов. Каждый год этой проблеме в моих депутатских запросах уделялось особое внимание. Сегодня хотелось бы предложить сместить акценты в сторону кадрового обеспечения законотворческой работы.

Так, следует отметить плачевное состояние юридических служб в государственных органах. Квалифицированных юристов там действительно не хватает. А проводимая реформа системы оплаты труда государственных служащих в государственных органах дала обратный эффект, потому что в результате реформы структурные подразделения государственных органов были разделены на основные и вспомогательные. Юридические

службы попали в разряд вспомогательных служб, и заработная плата их урезана. Такая реформа не подняла, а ослабила престиж и эффективность работы юридических служб государственных органов, значительно усугубив проблему качества нормотворчества.

Еще одна проблема – это игнорирование государственными органами основополагающих норм и принципов Конституции, других законов, затрагивающих права граждан. Зачастую нормы Конституции интерпретируются и трактуются так, как им удобно. Разработчиками и заинтересованными государственными органами во имя практической целесообразности или своих интересов игнорируются принцип законности и наши замечания, касающиеся конституционных прав граждан.

Например, законопроектом по вопросам усиления защиты права собственности были исключены гарантии отсутствующих наследников на получение причитающейся им доли в наследстве. Хотя согласно пункту 2 статьи 26 и пункту 3 статьи 39 Конституции право наследования ни в каких случаях не подлежит ограничению. И только наложенное Елбасы вето на данную норму закона восстановило нарушенное конституционное право граждан.

Также следует отметить, что игнорирование обоснованных замечаний ожидаемо приводит к негативным последствиям.

Так, в ходе работы над законопроектом о жилищных отношениях неоднократно давались замечания относительно необходимости прямого указания в законе на положения о регистрации граждан по месту жительства для обеспечения жильем. Однако данное предложение было проигнорировано. В результате, как всем известно, появились попытки организовать митинги недовольных во время проведения Астанинского экономического форума в городе Нур-Султане.

Еще одной проблемой является формальный подход к разработке законов. Государственные органы заявляют об исполнении поручений руководства страны, представляя нам законопроекты, которые ни структурно, ни содержательно не соответствуют требованиям самостоятельного закона и не реализуют в полной мере поставленных задач. Таким примером может служить Закон «О кинематографии».

Относительно необходимости проведения прогнозной работы по законопроектам отмечалось неоднократно. Качественный прогноз должен моделировать последствия законопроекта. Это закреплено в Законе «О правовых актах». Однако на сегодняшний день вся прогнозная работа государственных органов сводится к фразе: «законопроект не приведет к неблагоприятным социально-экономическим и другим последствиям».

Пятое. Праворазъяснительная работа. На открытии третьей сессии Парламента шестого созыва Первый Президент – Елбасы обратил особое внимание на праворазъяснительную работу по вновь принимаемым законам.

Этой части законотворческого процесса со стороны государственных органов не уделяется должного внимания. Заученные фразы и топорные пояснения новелл принимаемых законов уполномоченными должностными лицами совсем не притягивают внимания граждан, а вызывают обоснованную критику и сарказм. Даже самые правильные и полезные законодательные инициативы можно признать неэффективными, если нормально не объяснить населению цель и принципы их работы.

Шестое. Обеспечение исполнения законов. Проблематика отсутствия механизмов налаживания системной работы по обеспечению исполнения законов также неоднократно поднималась в предыдущих депутатских запросах. А ведь это является, пожалуй, самым важным в цикле законотворческого процесса.

Все вышеперечисленные вопросы поднимаются практически в каждом депутатском запросе моих коллег, но остаются без внимания. Практически на каждый депутатский запрос мы получаем только отписки с сомнительными статистическими данными и планируемыми мероприятиями.

На основании изложенного предлагаю Правительству провести ревизию депутатских запросов, направленных в адрес Премьер-Министра и руководителей государственных органов за последние шесть лет, систематизировать актуальные и дельные предложения депутатов и приступить наконец к их реализации.

Благодарю за внимание.

ТӨРАҒА. Спасибо за хороший запрос. Хорошая тема для парламентских слушаний назрела.

Сенатор Айтпаева.

АЙТПАЕВА С.М. Благодарю.

Мой депутатский запрос адресован Премьер-Министру и Генеральному Прокурору Республики Казахстан.

«Поводом депутатского запроса являются обращения в контакт-центр «111» Уполномоченного по правам ребенка, беседы с детьми, родителями и учителями при посещении Алматинской, Жамбылской, Туркестанской областей, города Шымкента по вопросам детского труда.

К примеру, обратилась мать 17-летней девочки, которая не получала стипендию, работала в кафе, работодатель отказался выплачивать заработную плату. Совместно с инспекцией труда нарушенные права были восстановлены.

В Департамент полиции Алматы передано обращение женщины о том, что в районе курортной зоны Коктобе заставляют попрошайничать маленьких детей. Это наблюдается и на проезжей части дорог в других городах. Переноску, передвижение детьми до 18 лет тяжестей, превышающих их возможности, можно видеть на рынках и в торговых точках практически в каждом регионе.

Проблема заключается в том, что использование детского труда в домашних условиях и проведение домашних работ не урегулированы в правовом порядке. Более того, специального подхода требует порядок заключения договоров с несовершеннолетними, школой, также необходим пересмотр норм, касающихся совмещения работы и учебы.

Особо актуально это становится с бумом использования родителями наивности и открытости детей, которых используют как ресурс для достижения своих личных амбиций и детского труда в спорте, рекламном, модельном бизнесе и шоу-бизнесе. Законы модельного бизнеса поражают здоровье детей. Это изнурительные диеты, дети жертвуют учебным временем, пропуская занятия, ранимость психики ребенка.

Родители не должны использовать внешние данные ребенка с целью получения прибыли. Дети могут подвергаться риску физического и сексуального насилия. В беседе выясняется, что сами дети не знают ни о вреде, наносимом работой в таких условиях, ни о том, как можно себя защитить от вредных факторов. Дети думают только о том, что зарабатывают и помогают родителям.

Не единичны обращения по разъяснению прав на труд детей. По неофициальным данным, более 960 тысяч казахстанских детей до 18 лет летом собираются работать. Многие работают не один год, считают труд полезным и необходимым.

У нас в стране на 1 января 2019 года было 958 тысяч 865 детей. Получается, что больше 100 процентов детей собираются работать летом, что, естественно, нереально. Тогда выходит, что дети, которым законодательно до 14 лет разрешено работать в области кинематографии, концертном и цирковом искусстве, тоже начинают работать. В этой связи в детский труд привлекаются в основном дети из наиболее уязвимых групп – сельских и городских, бедных семей с низким доходом или вообще не имеющих какого-либо дохода.

Все это происходит в условиях отсутствия полной и систематизированной информации по данной теме. Работающие несовершеннолетние граждане должны получить особую форму правовой защиты, в том числе судебной, как при договорных трудовых правоотношениях, так и при нелегальной трудовой деятельности.

В настоящее время в Казахстане создана достаточная законодательная база для недопущения детского труда, предусмотрена уголовная и административная ответственность. В соответствии с Трудовым кодексом не допускается заключение трудового договора с гражданами, не достигшими 18-летнего возраста, на тяжелые работы, работы с вредными и опасными условиями труда, также на должности и работы, предусматривающие полную материальную ответственность работника за необеспечение сохранности имущества и других ценностей работодателя, а также на работы, выполнение которых может причинить вред их здоровью и нравственному развитию.

В этих целях приказом Министерства труда и социальной защиты населения от 8 декабря 2015 года утвержден список работ, на которых запрещается применение труда работников, не достигших 18-летнего возраста. Однако механизмы для обеспечения соблюдения законодательства по данному вопросу и контроль, направленный на защиту трудовых прав несовершеннолетних, осуществляемый уполномоченными государственными органами (местный орган по инспекции труда, прокуратура, управления образования) не совершенны.

Выявление случаев использования детского труда имеет свою специфику (привлекают незаконно, неформально, без огласки) и требует проведения внезапной проверки, чего не позволяет Предпринимательский кодекс, где требуется предварительное уведомление работодателя за сутки. В связи с чем в вопросах использования детского труда также применяются рейдовые формы проверок. Но и они не позволяют оперативно реагировать на нарушение законных прав несовершеннолетних.

Кроме того, в вопросах обеспечения защиты и охраны прав детей не только в области труда, но и по широкому кругу вопросов, есть трудность в том, что в первые три года деятельность предпринимателей не подлежит проверке. Указанные рейдовые проверки организуются правоохранительными органами, в составы которых включаются сотрудники

внутренних дел, местных исполнительных органов, государственные инспекторы труда, специалисты здравоохранения, педагоги и психологи.

В 2018 году государственными органами выявлено всего шесть фактов привлечения несовершеннолетних к труду, что не соответствует действительности.

Согласно данным неправительственных организаций, чаще всего к труду привлекаются дети в возрасте от 12 до 18 лет в летнее время в местах торговли (продажа мороженого, напитков, транспортировка грузов на рынках и так далее). Наиболее характерными нарушениями являются незаключение работодателями трудовых договоров с детьми и несоблюдение режима труда.

Между тем в соответствии с требованиями Закона «О правах ребенка в Республике Казахстан», статьей 6, дополняющим решением было бы:

1) установление в Трудовом кодексе четкого перечня, чем и при каких обстоятельствах могут заниматься 14-летние подростки, чтобы предприниматели не использовали законодательство в своих целях;

2) ежегодно организовывать для желающих работать подготовку к профессии. Список детских профессий прорабатывать местным исполнительным органам совместно с работодателями и организовывать детские биржи труда;

3) заранее вывешивать данные и о размерах заработной платы;

4) повысить ответственность родителей за эксплуатацию труда детей с целью решения собственных материальных проблем и интересов;

5) не допустить нарушения законности в части осуществления детьми права на труд и защиту от вредных и опасных условий труда.

В соответствии со статьей 27 Конституционного закона Республики Казахстан «О Парламенте Республики Казахстан и статусе его депутатов» прошу о результатах рассмотрения депутатского запроса дать письменный ответ в установленный законом срок.

Депутат Сената, Уполномоченный по правам ребенка в Республике Казахстан Айтпаева».

Следующий мой депутатский запрос касается четырех министерств – Министерства здравоохранения, Министерства труда и социальной защиты населения, Министерства сельского хозяйства, Министерства культуры и спорта.

Верховая езда эффективна не только для отдыха, но и при лечении сколиоза, депрессии, диабета, ДЦП, сердечно-сосудистой, мышечной системы, более 17 заболеваний, которые распространены среди детей и взрослых.

Иппотерапия - необычный метод лечения, в котором участвуют трое: сам больной, иппотерапевт (инструктор по лечебной верховой езде) и лошадь. Этот способ эффективен при многих заболеваниях опорно-двигательного аппарата, неврологических и психических нарушениях, а также для реабилитации после инфаркта и инсульта.

Центры, где больные лечатся благодаря общению с лошадьми, сегодня работают во многих странах, особенно их много в США, Англии, Франции. А недавно в России иппотерапия была признана не альтернативным, а официальным видом медицинского лечения. Поэтому еще наши предки утверждали, что, сажая в 4-5 лет ребенка на лошадь, он избегает многих заболеваний, это полезно для здоровья.

Кроме того, иппотерапия способствует развитию у всадника памяти, внимания и мышления. Постоянная концентрация внимания, сосредоточенность, необходимость запоминать и осуществлять последовательность своих действий – залог успеха не только при верховой езде, но и при подготовке к жизни детей.

Кроме того, постоянное тесное общение с этим благородным животным воспитывает в человеке доброту, заботливость, терпение, уверенность в себе, а также помогает снимать стрессы. Особенно сильный целебный эффект верховая езда оказывает на детей.

Опросы показывают, что те, кто ездит на лошади, не совершают суицидов. Общение с лошадью решает у них такие сложные проблемы, как гиперактивность, синдром дефицита внимания и так далее.

Также полезна верховая езда тем, кому за 50 лет, и тем, кто страдает от гиподинамии, ведет малоподвижный образ.

В этой связи прошу рассмотреть вопрос о признании иппотерапии официальным видом медицинского лечения в Казахстане. Подготовка иппотерапевтов могла бы решить многие вопросы лечебной и восстановительной терапии для взрослых и детей. Развитие верховой езды как спорта, открытие реабилитационных центров и расширение их возможностей можно сделать и на селе, что очень важно. Это создаст дополнительные рабочие места на селе и позволит развивать производство кобыльего молока в качестве дополнительного питания. Халықта саумал ішкен адамның өкпесі ауырмайды деген сөз бар.

Благодарю за внимание.

ТӨРАҒА. Я прокомментирую сразу по первому запросу о защите детского труда. Это большой вопрос, он требует публичного обсуждения, потому что, я уверена, в обществе будет очень много разных мнений по этому поводу. Конечно, его нужно отрегулировать, чтобы избежать злоупотреблений детским трудом и нарушений их конституционных прав.

Поэтому я предлагаю совместно с коллегами провести ряд публичных обсуждений, узнать, что об этом думают жители нашей страны, потом самим выйти на соответствующие поправки в трудовое законодательство. Работа пойдет быстрее. Нужен запрос, чтобы понять позицию Правительства.

Депутат Дюсембаев, Вам слово.

ДҮЙСЕМБАЕВ Ғ.И. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы! Біздің депутаттық сауалымыз Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі Асқар Ұзақбайұлы Маминге жолданады.

«Құрметті Асқар Ұзақбайұлы! Ағымдағы жылдың екінші тоқсанында Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Қаржы және бюджет комитетінің мүшелері Атырау облысында іссапарда болды. Сапар барысында облыс тұрғындары тарапынан айтылған өтініштердің бірі – өңір үшін әлеуметтік-экономикалық маңызы бар жолдардың сапасы, соның ішінде Мұқыр ауылы мен Кұлсары қаласы арасындағы ұзындығы 150 шақырым республикалық автомобиль жолын қайта жөндеу қажеттігі туралы мәселе.

Атырау облысы республикадағы донор облыстардың бірі. 2017 жылы бюджет алымдары жергілікті бюджеттен республикалық бюджетке – 93,1 миллиард теңгені, 2018

жылы – 98,1 миллиард теңгені құрады, ал 2019 жылы – 105 миллиард теңге көлемінде жоспарлануда. Осыған қарамастан Атырау облысы облыстық және аудандық маңызы бар жолдардың сапасы жағынан республика бойынша 12 орында.

Бұрынырақ «Нұрлы жол» мемлекеттік бағдарламасының аясында «Ақтөбе-Атырау-Астрахань» дәлізін реконструкциялау жобасын іске асыру барысында «Мұқыр-Құлсары» автомобиль жолы учаскесін айналым жолымен бірге қайта жөндеу мүмкіндігін қарастыру жөнінде Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі атына өтініш жолданған болатын.

Осыған байланысты 2018 жылы «Мұқыр-Құлсары» учаскесінің реконструкциясы Азия даму банкі қарызы есебінен іске асырылатын «Ақтөбе-Мақат» жобасының техникалық-экономикалық негіздеме құрамында қарастырылғаны туралы ақпарат алынды. Қарыз бойынша қаржы үнемделген жағдайда Құлсары қаласының айналым жолы құрылысымен бірге «Мұқыр-Құлсары» учаскесін реконструкциялау мәселесі қарастырылатындығы айтылған.

Бүгінгі күні осы жоғарыда аталған жоба бойынша үнемделген қаражатты «Мұқыр-Құлсары» учаскесін қаржыландыруға пайдаланумен қатар оны Құлсары қаласының айналым жолының құрылысына жұмсауды және құрылыс жұмыстарын бастау мүмкіндігін қарауды сұраймыз.

Сенат депутаттары, Дүйсембаев, Перепечина, Әділбеков, Бектаев, Еңсегенов, Қылышбаев, Мұқаев, Плотников, Шелпеков». Рақмет.

ТӨРАҒА. Сенатор Әбдікерев.

ӘБДІКЕРОВ Р.Қ. Рақмет. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы! Біздің депутаттық сауалымыз Қазақстан Республикасының Премьер-Министріне жолданады.

«Құрметті Асқар Ұзақбайұлы! Азық-түлік қауіпсіздігі кез келген мемлекет үшін ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жүйесіндегі күрделі, жаһандық мәселелердің бірі. Осы ретте Тұңғыш Президентіміз – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев өзінің халыққа арнаған Жолдауында мемлекетіміздің келешек дамуындағы ауыл шаруашылығының маңыздылығын атай отырып, «азық-түлік өнімдерінің ішкі нарығының 80 пайызын отандық азық-түлік өнімдері құрауы тиіс» деп талап қойған болатын.

Бүгінде бұл өзекті мәселені тиімді шешу жолдарының бірі – саяжай, бау-бақша және жеке қосалқы шаруашылықтарға айрықша басымдық беру болып табылады. Сондықтан осы салаға Үкімет тарапынан мемлекеттік қолдау көрсетіп, құқықтық реттеу тетіктерін одан әрі жетілдіру қажет.

Ауыл шаруашылығы министрлігінің мәліметіне сүйенсек, бүгінгі таңда азаматтардың жеке қосалқы шаруашылығындағы өнімдер ауыл шаруашылығы өндірісінің 50 пайызын құрайды. Мәселен, қосалқы шаруашылықтарды санамағанда, тек саяжайшылардың өзі 6 сотық саяжай учаскесінде бір тоннаға дейін химикатсыз органикалық жеміс-жидек өсіре алады екен. Осы орайда Статистика комитетінің мәліметіне сәйкес елімізде 302 мың 799 саяжай учаскесі бар екенін ескерсек, саяжайшылар азық-түлік қауіпсіздігін сақтауға елеулі үлес қоса алады деп санаймыз. Алайда бүгінде олар өз шаруашылығын дамыту жолында көптеген проблемаларға тап болуда. Атап айтсақ, коммуналдық инфрақұрылымның дамымай қалуы, қоқыс шығару тарифтерінің

қымбатшылығы, бюджетке төленетін салық құнының өсуі, саяжайшылар жеке тұлға бола тұра электр қуаты төлемін заңды тұлға ретінде төлеуге мәжбүр екендігі және тағы да басқа.

Сонымен қатар соңғы кездері әлеуметтік жағдайы төмен кейбір отбасылар саяжай учаскелерін ресми тіркеусіз, тиісті құжатсыз тұрақты баспана ретінде пайдаланып отырғаны жасырын емес. Бұл өз кезегінде заңсыз көші-қонға және қылмыстың көбеюіне әсер етуде.

Осы тұрғыда саяжай учаскелерінің саны жылдан-жылға күрт азаюда. Мәселен, 2013 жылы елімізде 520 мың 44 саяжай учаскесі болса, соңғы 5 жыл ішінде олардың саны 200 мыңға азайған. Өйткені күні бүгінге дейін олардың құқықтық мәртебесі заңнамалық тұрғыда мүлдем қорғалмаған. Мәселен, көршілес Ресейде саяжайлар және бау-бақшалар туралы заң 2017 жылы қабылданып, үстіміздегі жылдан бастап іске қосылды.

Осыған орай жоғарыда баяндалған және қозғалған мәселелердің маңыздылығын ескере отырып, сізден:

1) саяжайлар, бау-бақша және жеке қосалқы шаруашылықтарды дамыту бойынша 2019-2024 жылдарға арналған іс-шаралар жоспарын қабылдауды;

2) 2019 жылы өтетін халық санағы барысында қала маңындағы саяжай мен бау-бақша учаскесіне және қосалқы шаруашылықтарға беруге болатын бос жер учаскелеріне түгендеу жұмыстарын жүргізуді;

3) түгендеу жұмыстарының нәтижесі бойынша саяжай учаскелеріне қажетті инфраструктура жүйелерін анықтап, жергілікті бюджеттен қаражат бөлуді;

4) саяжай, бау-бақша және жеке қосалқы шаруашылықтарды қолдау аясында саяжай кооперативтеріне және жеке тұлғаларға әлеуметтік кәсіпкерлік корпорациялар арқылы шағын несиелер мен субсидиялар беруді;

5) саяжайшылардың салықтық төлемдеріне жеңілдік енгізу мақсатында Қазақстан Республикасы Салық кодексінің 289-бабына бағбандардың тұтыну кооперативтеріне пәтер (үй-жайлар) иелерінің кооперативтері сияқты өзгеріс енгізу мәселелерін қарастыруыңызды сұраймыз.

Депутаттық сауалды қарау нәтижесі туралы заңмен белгіленген мерзімде жазбаша жауап беруіңізді өтінеміз.

Құрметпен, депутаттар Әбдікерев, Бекназаров, Тағымов, Ершов». Рақмет.

ТӨРАҒА. Сенатор Нұралиев.

НҰРАЛИЕВ Ә.Т. Құрметті Дариға Нұрсұлтанқызы, құрметті әріптестер! Біздің сауалымыз Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі Асқар Ұзақбайұлы Маминге жолданады (қысқартылған нұсқасы).

«Құрметті Асқар Ұзақбайұлы! Ауыл шаруашылығы шикізатын өңдеу мен жоғары сапалы, қолжетімді және бәсекеге қабілетті азық-түлік өнімдерін өндіру агроөнеркәсіп кешенінің елдегі азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етудегі басымдықтарының бірі болып табылады.

Қазақстан Республикасының Үкіметі ауыл шаруашылығы өнімдерінің экспортын жолға қою бағытында соңғы бірнеше жыл үздіксіз жұмыс істеп келеді.

Бұл мақсатта ұйымдастырылған жан-жақты, ауқымды іс-шаралар кешенді сипатқа ие бола келе, өз нәтижесін бере бастағандай. Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитетінің мәліметтеріне сүйенсек, 2018 жылғы ауыл шаруашылығы өнімдерінің жалпы экспорты 3 миллиард 24 миллион АҚШ долларына жетіп, өткен жылмен салыстырғанда 24,5 пайызға өсіп отыр.

Десек те өкініштісі, ауыл шаруашылығы өнімдері экспортының жалпы көлемі осы деңгейде артқанда бұл өнімдерді өңдеу ісінің әлі де болса кенжелеп қалуы. Мәселен, экспортқа шығарылатын өнімдердің үштен бір бөлігі ғана өндеуден өткізіледі. Мұның өзі еліміздің агроөнеркәсіп кешенінің ауыл шаруашылық технологиялар саласында әлі де болса көп кейін қалып келе жатқанын көрсетеді.

Мемлекет тарапынан қомақты қолдау көрсетіліп жатқанымен шешілмеген көптеген мәселе бар. Біріншіден, өңдеу кәсіпорындары толық қуатында жұмыс істей алмай тұр. Қазір біздің ауыл еңбеккерлеріміз еттің 33 пайызын, сүттің 31 пайызын ғана өңдейді. Бұл өңдеу кәсіпорындары 60 пайыздық деңгей қуатын ғана пайдаланады деген сөз. Еуразиялық экономикалық одақ елдеріне енетін Ресей мен Беларусь мемлекеттерінде бұл 80 пайызға жеткен. Сондықтан олар бізге ет-сүт өнімдерін сатуды арттырып отыр. Нәтижесінде жыл сайын 45 миллиард теңгеге 6 мың тонна ақ май, 22 мың тонна ірімшік пен сыр, 6 мың тонна бұқтырылған ет консервілерін сатып аламыз.

Ғалымдардың пайымдауынша, тамақ өнеркәсібі және еліміздің шикізат өңдеушілерінің ғылыми ортасында қант, кондитерлік, балық өңдеу және астық пен етті терең өңдеуде ғылыми-техникалық зерттеу базасы төмен деңгейде, ал консервілеу өнеркәсібінде, зығырды, парфюмерияны және косметикалық өндірісті өңдеу бағытында ғылыми мектептер тіптен жоқ. Ал елімізде жоғары қосылған құнның көзі бола алатын бұл өндірістерді дамыту үшін шикізат әлеуеті орасан зор.

Агроөндіріс кешені бойынша ғылыми зерттеулерді жүргізуге, бағдарламалы-мақсатты қаржыландыру шеңберінде 2018 жылға арналған жалпы сомасы 7,5 миллиард теңгеге екі байқау ұйымдастырылып, нәтижесінде ауыл шаруашылық өнімдерін өңдеуге бағытталған ғылыми ізденістерге бар-жоғы 271 миллион теңге белгіленген. Ол аграрлық ғылымға жұмсалған жалпы соманың 3,6 пайызын ғана құрады.

2019 жылдың бюджет жобасы 2018 жылдың бюджет көлемімен шамалас қаралуда.

Осыған орай Үкімет, Ауыл шаруашылығы министірлігіне еліміздің өңдеу өнеркәсібі ғалымдарын, ғылыми-зерттеу институттарын, өндіріс өкілдерін және олардың қауымдастықтары мен одақтарын, өңірлік кәсіпкерлер палаталарын өңдеу өнеркәсібінде отандық экспорт әлеуетін дамытуға белсенді тарту мақсатында төмендегідей жұмыс бағыттарын ұсынамыз.

1. Жоғары қосылған құны бар ауылшаруашылық шикізатын терең қайта өңдеу мақсатында жаңа ресурс үнемдеу технологияларын дайындап, озық азық-түлік технологиялар трансфертін дамыту.

2. Өңдеу өнеркәсібінде елімізде қалыптасқан ғылым әлеуетін ұтымды пайдалана отырып, салалық ғылыми-техникалық бағдарламаларды қалыптастырудың тиімді жүйесін ұйымдастыру.

3. Азық-түлік өнімдерінің сапасы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өнімдердің тұтынушылар елдерінің халықаралық стандарттарымен үйлестіру үшін салалық ұлттық стандарттарды дайындау.

4. Азық-түлік және өңдеу өнеркәсібіндегі ғылыми әлеуетті дамытуға, бюджеттік қаражаттар көздерін қажетті көлемде белгілеу.

Аталмыш бағыттағы мақсатты жұмыстарды жүзеге асыру, отандық агроөнеркәсіп саласында еңбек өнімділігін арттыруға, өнімнің өзіндік құнының төмендеуіне ықпал ету тиіс және аграрлық ғылымды, технологиялар трансфертін, агроөндірістік кешені субъектілері құзыретінің деңгейін дамытуды қамтамасыз ететін болады деп есептейміз.

Құрметті Асқар Ұзақбайұлы! Көтеріліп жатқан мәселелер бүгінгі күні ел экономикасындағы аса маңызды өзектілік сипатқа ие болғанын ескере отырып, тиісті мемлекеттік органдардың нақты іс-шаралар атқаруына ықпал етуіңізді сұраймыз.

Құрметпен, комитет мүшелері Нұралиев, Нұрғалиев, Әкімов, Еламанов, Мұсаханов, Жұмағазиев, Мусин». Рақмет.

ТӨРАҒА. Сенатор Әйтимова.

ӘЙТІМОВА Б.С. Спасибо, Дарига Нурсултановна.

«Премьер-Министру Республики Казахстан господину Мамину. Депутатский запрос.

Уважаемый Асқар Узакпаевич! На прошлой неделе члены Комитета по социально-культурному развитию и науке Сената Парламента Казахстана посетили с рабочим визитом Западно-Казахстанскую область по вопросу реализации трудового законодательства. В регионе сенаторы посетили ряд промышленных предприятий, в частности, ознакомились с работой Уральского завода «Зенит».

Сегодняшняя ситуация на заводе складывается не лучшим образом из-за отсутствия размещения государственного оборонного заказа на производство катеров и кораблей. Вследствие чего в прошлом году руководство предприятия произвело сокращение 129 работников, в текущем году возможно сокращение еще 200–300 человек.

Со стороны Военно-морских сил и Пограничной службы Комитета национальной безопасности Республики Казахстан потребность в кораблях и катерах существует. Так, в 2018 году Комитетом национальной безопасности поданы заявки на приобретение малого сторожевого корабля типа «Айбар», но Министерством финансов заявки были отклонены.

Данный вопрос поднимался депутатами Сената неоднократно, но до сих пор логического решения по нему не принято.

На текущий момент заводом в целях загрузки предприятия и недопущения потери квалифицированного персонала начато изготовление корабля за счет кредитных ресурсов.

Как известно, безопасность и обороноспособность – это гарантия устойчивого развития нашей страны.

В связи с вышеизложенным в целях сохранения и развития завода, крупного предприятия, просим Вас, уважаемый Асқар Узакпаевич, рассмотреть вопрос финансирования приобретения корабля в соответствии с актуальными потребностями Пограничной службы на 2019–2020 годы.

С уважением, депутат Айтимова».

ТӨРАҒА. Сенатор Джаксыбеков.

ДЖАҚСЫБЕКОВ С.Р. Мой депутатский запрос адресован Первому заместителю Премьер-Министра Республики Казахстан – Министру финансов Смаилову Алихану Асхановичу.

«Уважаемый Алихан Асханович! 7 декабря 2018 года был направлен депутатский запрос по вопросам таможенного администрирования, объективной таможенной статистики о взаимной торговле с зарубежными странами, объемах контрабанды и контрафакта при импорте товаров в нашу страну.

В ответе Заместителя Премьер-Министра Досаева Ерболата Аскарбековича от 4 февраля 2019 года на данный запрос в целом была представлена информация по поставленным в нем вопросам. Вместе с тем просим проинформировать о следующем.

Первое. Об итоговом сопоставлении данных взаимной торговли Республики Казахстан с Китайской Народной Республикой за 2018 год. В ответе отмечалось, что будет готово в марте–апреле текущего года.

Второе. О результатах работы по внесению изменений в Протокол между Министерством финансов и Главным таможенным управлением Китайской Народной Республики.

Третье. О результатах пересмотра структуры Комитета государственных доходов Министерства финансов Республики Казахстан по функциональному управлению.

Четвертое. О результатах работы по привлечению займа Китайской Народной Республики для модернизации и технического дооснащения пунктов пропуска.

Пятое. О принимаемых мерах по увеличению объемов сбора таможенных платежей в бюджет страны.

В соответствии со статьей 27 Конституционного закона Республики Казахстан «О Парламенте Республики Казахстан и статусе его депутатов» прошу о результатах рассмотрения депутатского запроса дать письменный ответ в установленный законом срок.

С уважением, депутат Сената Джаксыбеков».

ТӨРАҒА. Сенатор Мұсабаев.

МҰСАБАЕВ Т.А. Спасибо, Дарига Нурсултановна.

Мой депутатский запрос адресован Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину Аскару Узакпаевичу.

«Уважаемый Аскар Узакпаевич! Депутатами Сената Парламента Республики Казахстан неоднократно поднимались вопросы обеспечения информационной безопасности страны, в том числе внедрения цифрового телевидения, с целью обеспечения населения страны отечественным телевидением, строительства 827 радиотелевизионных станций (далее – РТС).

По информации государственных органов, программа перехода на цифровое телевидение неоднократно передвигалась (по плану до 2016 года, потом до 2021 года), по

состоянию на май 2019 года введены в эксплуатацию лишь 446 РТС, при этом сумма неосвоения по данному вопросу составляет 5 миллиардов 518 миллионов 668 тысяч тенге.

Таким образом, вопрос о точных сроках перехода на цифровое телевидение остается открытым.

На основании изложенного прошу Вас проинформировать о причинах срыва сроков введения в эксплуатацию РТС и представить конкретный план действий по реализации цифрового телевидения страны с указанием конкретных сроков по строительству оставшихся РТС.

В соответствии со статьей 27 Конституционного закона Республики Казахстан «О Парламенте Республики Казахстан и статусе его депутатов» прошу о результатах рассмотрения депутатского запроса дать письменный ответ в установленный законом срок».

ТӨРАҒА. Рақмет, Талғат Амангелдіұлы.

Құрметті әріптестер, күн тәртібіндегі мәселелер толық қаралып болды. Сенат отырысын жабық деп жариялаймын.

Баршаңызға рақмет. Келесі жүздескенше аман-сау болыңыздар.

ОТЫРЫСТЫҢ СОҢЫ.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ

Д. НАЗАРБАЕВА

МАЗМҰНЫ
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ
2019 жылғы 30 мамыр

Күн тәртібі бойынша	
О повестке дня	1
Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасы Н.Ә. Назарбаевқа «Құрметті Сенатор» мәртебесін беру жөнінде	
О предоставлении Первому Президенту Республики Казахстан – Елбасы Назарбаеву Н.А. статуса «Почетный Сенатор»	
Сөз сөйлегендер:	
Выступили:	
МҰСАБАЕВ Т.А.	1
ВОЛКОВ В.В.	2
БЕКТАЕВ Ә.Ә.	3
Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Бір тараптан Еуразиялық экономикалық одақ пен оған мүше мемлекеттер және екінші тараптан Қытай Халық Республикасы арасындағы сауда-экономикалық ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде	
О проекте Закона Республики Казахстан «О ратификации Соглашения о торгово-экономическом сотрудничестве между Евразийским экономическим союзом и его государствами-членами, с одной стороны, и Китайской Народной Республикой, с другой стороны», одобренном Мажилисом Парламента Республики Казахстан	
Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрі Р.Е. ДӘЛЕНОВТІҢ баяндамасы	
Доклад Министра национальной экономики Республики Казахстан ДАЛЕНОВА Р.Е.	5
Сөз сөйлегендер:	
Выступили:	
ПЛОТНИКОВ С.В.	6
ӘКІМОВ Р.Қ.	7
ДЖАҚСЫБЕКОВ С.Р.	7
Экономикалық саясат, инновациялық даму және кәсіпкерлік комитетінің мүшесі Е.Х. СҰЛТАНОВТЫҢ қосымша баяндамасы	
Содоклад члена Комитета по экономической политике, инновационному развитию и предпринимательству СУЛТАНОВА Е.Х.	10
Сөз сөйлеген:	
Выступил:	
ҚҰРТАЕВ Ә.С.	10

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасы мен Литва Республикасы арасындағы бас бостандығынан айыруға сотталған адамдарды және медициналық сипаттағы мәжбүрлеу шаралары қолданылған адамдарды беру туралы шартты ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде

О проекте Закона Республики Казахстан «О ратификации Договора между Республикой Казахстан и Литовской Республикой о передаче лиц, осужденных к лишению свободы, и лиц, в отношении которых применены принудительные меры медицинского характера», одобренном Мажилисом Парламента Республики Казахстан

**Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының орынбасары
М.М. АХМЕТЖАНОВТЫҢ баяндамасы**

Доклад заместителя Генерального Прокурора Республики Казахстан
АХМЕТЖАНОВА М.М. 11

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

ӘЙТІМОВА Б.С. 12

ҚҰРТАЕВ Ә.С. 13

ВАСИЛЕНКО Р.Ю. – Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрінің орынбасары, заместитель Министра иностранных дел Республики Казахстан..... 13

Конституциялық заңнама, сот жүйесі және құқық қорғау органдары комитетінің хатшысы Д.Р. ҚҰСДӘУЛЕТОВТИҢ қосымша баяндамасы

Содоклад члена Комитета по конституционному законодательству, судебной системе и правоохранительным органам КУСТАВЛЕТОВА Д.Р. 14

Сөз сөйлеген:

Выступил:

ТАҒЫМОВ М.М. 15

Депутат Д.Р. ҚҰСДӘУЛЕТОВТИҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата КУСТАВЛЕТОВА Д.Р. к Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину А.У. 16

Депутат С.М. АЙТПАЕВАНЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі А.Ұ. Маминге және Қазақстан Республикасының Бас Прокуроры Ғ.Д. Нұрдәулетовке, Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі Е.А. Біртановқа, Қазақстан Республикасының Мәдениет және спорт министрі А. Мұхамедиұлына, Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі Б.М. Сапарбаевқа, Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрі С.К. Омаровқа депутаттық сауалдары

Депутатские запросы депутата АЙТПАЕВОЙ С.М. к Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину А.У., Генеральному Прокурору Республики Казахстан Нурдаулетову Г.Д., Министру здравоохранения Республики Казахстан Биртанову Е.А., Министру культуры и спорта Республики Казахстан Мухамедиулы А., Министру труда и социальной защиты

населения Республики Казахстан Сапарбаеву Б.М., Министру сельского хозяйства
Республики Казахстан Омарову С.К. 19

**Депутат Ғ.И. ДҮЙСЕМБАЕВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-
Министрі А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы**

Депутатский запрос депутата ДЮСЕМБАЕВА Г.И. к Премьер-Министру Республики
Казахстан Мамину А.У. 22

**Депутат Р.Қ. ӘБДИКЕРОВТИҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі
А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы**

Депутатский запрос депутата АБДИКЕРОВА Р.К. к Премьер-Министру Республики
Казахстан Мамину А.У. 23

**Депутат Ә.Т. НҰРАЛИЕВТИҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі
А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы**

Депутатский запрос депутата НУРАЛИЕВА А.Т. к Премьер-Министру Республики
Казахстан Мамину А.У. 24

**Депутат Б.С. ӘЙТИМОВАНЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі
А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы**

Депутатский запрос депутата АЙТИМОВОЙ Б.С. к Премьер-Министру Республики
Казахстан Мамину А.У. 26

**Депутат С.Р. ДЖАҚСЫБЕКОВТИҢ Қазақстан Республикасының Премьер-
Министрі А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы**

Депутатский запрос депутата ДЖАКСЫБЕКОВА С.Р. к Премьер-Министру
Республики Казахстан Мамину А.У. 27

**Депутат Т.А. МҰСАБАЕВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-
Министрі А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы**

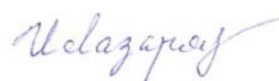
Депутатский запрос депутата МУСАБАЕВА Т.А. к Премьер-Министру Республики
Казахстан Мамину А.У. 27

«Материалдық-техникалық
қамтамасыз ету басқармасының
инженерлік орталығы» РМК директоры

С. Теңбаев

Стенографиялау қызметінің
жетекші редакторы

И. Шыныбаева